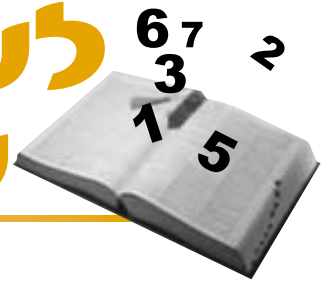

לשון נופל על מתמטיקה

כיצד מונים

מסיפורי חלם וחכמיה / פאלק היילפרין – הוצאת יזרעאל תל-אביב תרצ"ט 1939

אפשר נפלה טעות בחשבון. הבה נתפקד שוב. עמדו בשורה ואמנה עוד.
העמיד את כולם בשורה, איש בצד רעהו, עמד נגדם ובאצבע ימינו נגע בכתף כל אחד, כדי להמנע מטעות, והתחיל מונה, וכל הקהל אחריו בלחש:
– אחד, שנים, שלושה, ארבעה, חמישה, שישה, שבעה, שמונה, תשעה...
שוב היה מספרם תשעה, כי המונה – את עצמו לא מנה, ונמצא שוב חלמאי אחד חסר.
אוי! אהה! – החלמאים היו נכונים כבר לתת בבכי בקולם.

א.

אמר אחד מן החבורה, שלמד את חוכמת האיציטגנינות בבית המדרש החלמאי:
– הבה אמנה אני, שחוזה בכוכבים אני ורגיל בחשבונות. עמדו כולכם בשורה!
התיצבו כולם בשורה, זה בצד זה, והחוזה בכוכבים, שהיה רגיל בחשבונות, שם אספקלריא של איציטגנינים על עיניו והתחיל מונה!
– אחד, שנים, שלושה, ארבעה, חמישה, שישה, שבעה, שמונה, תשעה...
כיוון את האספקלריא להכא ולהתם, ימינה ושמאלה, פנים ואחור – חיפש בכל המקום – ויותר לא היה, כי את עצמו לא יכול לראות באספקלריא שלו. וכיוון שגם באספקלריא המאירה לא נמצאו אלא תשעה, הרי ברור היה שחלמאי אחד טבע באגם. ישבו החלמאים על הארץ והתחילו מתאבלים ובוכים.

ב.

בכו החלמאים. דמעותיהם נגרו על פני לחייהם, ואפיהם, וזקניהם, ולא יכלו להתנחם. עבר איש אחד בדרך, ראה אותם בוכים, עמד ושאל:

א.

שוב הצטיירו החלמאים במספר עשרה אנשים לתור בארצות ובמדינות ולראות את מוסדותיהן ותיקוניהן הנאים, על מנת להתקינם בחלם עירם לתועלת הציבור. לקחו הצירים את צרור הכסף בידם ואת הצידה במלתחתם ויצאו לדרך. יושבי העיר ליוו אותם, כראוי, עד למרחוק, בזמירות ובכלי שיר, בברכות ובאיחולים, שיצליחו בדרכם.

ב.

הלכו החלמאים במספר עשרה אנשים כל היום. והיום יום קיץ. השמש להטה, החום גדל. אבק דרכים כיסה את בגדי ההולכים ואת פניהם, חדר לתוך נחיריהם, אוזניהם ולתוך גרונותיהם. הזיעה ירדה ממצחיהם על זקניהם והדביקה את כותנותיהם לעורם. הגיעו החלמאים בדרכם עד אגם מים. החליטו לרחוץ בו. פשטו את בגדיהם וקפצו לתוך הנוזלים.

ג.

המים נעימים, קרירים ומשיבים נפש. רקדו החלמאים בתוך האגם, עשו משחקים בתוך הגלים, טבלו, שחו, זרקו איש על רעהו זרמים של רסיסים, צחקו מטוב לב והתהוללו כילדים. כשיצאו מן האגם מצוחצחים ורעננים, לבשו את בגדיהם והיו כבר נכונים ללכת לדרכם. אבל הזקן שבחבורה, איש זהיר מאד בהליכותיו, עמד והודיע: – בטרם נעזוב את המקום, צריך להשתכנע, היצאנו כל העשרה מן המים, ואיש ממנו לא טבע.

ד.

החליטו להתפקד, כדי להשתכנע, שכולם יצאו בשלום מן המים, ואיש מהם לא טבע. העמיד הזקן שבחבורה את חבריו בשורה, איש בצד רעהו, והוא התיצב נגדם והתחיל מונה אותם: – אחד, שנים, שלושה, ארבעה, חמישה, שישה, שבעה, שמונה, תשעה...
ויותר לא היה, כי את עצמו לא הביא בחשבון. נמצא אחד חסר. והחסר – ודאי שנשאר במצולה. ואם נשאר במצולה, הרי ודאי שטבע. ואם טבע, הרי זה אסון נורא. נפעמו החלמאים עד מאד.

ה.

– רבותי! – קרא הזקן שבחבורה, – אל תתעצבו עוד אל לבכם.

- מה המספד המר הזה?

ספרו לו החלמאים: כך וכך היה המעשה. רחצנו באגם עשרה חלמאים, וכשיצאנו מן המים נמנינו והנה עשרה פחות אחד. הרי ברור שאחד מאיתנו טבע במים. על כן אנו בוכים.

אמר להם האיש:

- הראו לי, כיצד נמניתם.

הראו לו. אמר האיש:

- לא כך מונים. תנו לי שקל זהב, ואלמד אתכם, כיצד צריך למנות בני אדם.

ח.

נתנו החלמאים לאיש שקל זהב, והוא לימד אותם את התורה, כיצד צריך למנות בני אדם:

- יתקע כל אחד מכם אצבע בתוך החול, ויעשו גומות בתוכו, אז תמנו את הגומות, וידעתם את מספרכם.

אמר והלך, והחלמאים שמחו מאד על התורה המחוכמה. תקע כל אחד מהם אצבע אחת בחול. אולם כשבא למנות את הגומות, מחקו במגפיהם את מחציתן. נשארו רק חמש גומות. פתחו החלמאים שוב ביללה:

- רק חמישה ממנו נשארו! שוד הממנו!

ט.

ישבו החלמאים על הארץ והספידו מר: עבר איש אחר על פניהם. שאל אותם:

- מה המספד הזה?

ספרו לו: כך וכך היה המעשה. התרחצנו באגם, עשרה חלמאים, וכשיצאנו מן המים נמנינו והנה חמישה אנחנו. הרי לך, שהנשארים טבעו. על כן מר לנו מר.

שאל האיש: וכיצד נמניתם?

אמרו לו: בתקיעת אצבע לתוך החול.

אמר האיש: לא כך מונים בני אדם. אם נתנו לי שקל זהב, אלמד אתכם, כיצד צריך למנות, שיעלה החשבון יפה.

נתנו החלמאים לאיש שקל זהב.

י.

שם האיש את השקל בכיסו ואמר: לא באצבע צריך לעשות גומה בחול, אלא בלשון. יתקע כל אחד מכם את לשונו בחול, אחר כך תמנו את הגומות וידעתם את מספרכם. אלא הזהרו והזהרו, לבל תמחקו את הגומות, במגפיתכם.

אמר והלך לדרכו. והחלמאים שמחו מאד על התורה החדשה, ומיד נגשו אל המלאכה. השתטחו על הארץ מלא קומתם ותקעו את לשונותיהם בחול.

יא.

אך הזקן שבחבורה היה לו חוטם ארוך מאד. נתקע גם החוטם שלו יחד עם הלשון לתוך החול. השאיר גם החוטם גומה אחת. קמו החלמאים והתחילו מונים בזירות רבה, כדי שלא תהיינה הגומות נמחקות:

- אחת, שתיים, שלוש, ארבע, חמש, שש, שבע, שמונה, תשע, עשר - ועוד אחת - אחת עשרה!

יב.

התעלצו החלמאים: היינו עשרה, ועכשיו - אחד עשר! הרי זה סימן, שנוסף עלינו אחד. בן ניתן לנו! ילד יולד לנו! נתווסף אצלנו חלמאי חדש! מזל טוב! מזל טוב! הבה נשמח!

הוציאו החלמאים מכליהם יין ומגדנות, אכלו ושתו זמרו ורקדו. עבר איש אחר בדרך, ראה אותם שמחים ומרקדים, שאל: מה זו עושה? - ספרו:

- כך וכך היה מעשה: היינו עשרה, עכשיו התפקדנו והנה מספרנו אחד עשר. הרי זה סימן, שחלמאי חדש בא אצלנו לעולם, ילד יולד לנו! והננו שמחים בך הנולד. בוא לשמוח אתנו יחדיו!

יג.

אמר להם האיש:

- טועים אתם. אין לכם שום רך נולד בחבורתכם. שהרי כולכם בעלי זקן, עבדקנים. והיתכן שיהיה הרך הנולד עבדקן? הביטו החלמאים איש בפני חבריו, אף משש כל אחד מהם את הסנטר שלו, והנה אמנם כולם עבדקנים, אין אחד מהם דומה לרך שנולד. עמדו משתוממים, לא ידעו מה לעשות, הישמחו, היתאבלו? והעיקר ששבה השאלה המרה להציק: כמה איפוא מספרם? אולי טבע איש מהם באגם!

אמר להם האיש: כיצד מניתם?

הראו לו.

אמר האיש: לא כך מונים. אם נתנו לי שקל זהב, אראה לכם, כיצד מונים מנין מדויק, בלי טעות כל שהיא. נתנו לו החלמאים שקל זהב.

יד.

הלך האיש היערה וכתר לו שבטים רכים וארוכים ואמר לחלמאים: - הנה אני אתן לכל אחד מכם מלקה אחת, ואתם כולכם תמנו את המלקות, וידעתם את מספרכם.

השתטחו החלמאים על בטניהם והאיש התחיל מלקה אותם - מלקה אחת לאיש. והחלמאים מנו בקול:

- אחת! שתיים! שלוש! ארבע! חמש! שש! שבע! שמונה! תשע! עשר!

ולא היה לא פחות מעשרה ולא יותר מעשרה.

קפצו כל החלמאים מעל הארץ, בשמחה רבה, שמספרם עשרה, כמו שהיה בצאתם מביתם. אין אחד נולד להם, ואין אחד טבע מהם. הודו לאיש על תורתו המחוכמה, לחצו את כף ידו בחיבה ונפרדו ממנו בברכה.

